

2 Rozhovor: s Beatou
Hirt o situaci nevládek
na Slovensku

4 Téma: Role občanské
společnosti při posilování
demokracie

8 Co se nám povedlo:
Podpořené projekty na
vlastní oči

Pozvání do Lán od pana prezidenta

V polovině července jsme měli možnost se účastnit setkání prezidenta republiky Petra Pavla a jeho manželky, paní Pavlové s aktivními lidmi z regionů v komorním prostředí zámku Lány. Akce měla za cíl ocenit a podpořit jednotlivce a organizace, které se výrazně angažují ve svých regionech a přispívají k jejich rozvoji. Prezident a paní Pavlová, vyslechli příběhy všech hostů a diskutovali o výzvách, kterým regiony čelí. Poslouchat, čím se aktivní lidé v jiných regionech zabývají, bylo i pro nás velmi obohacující a inspirativní. Celé setkání se tak neslo v neuvěřitelně pozitivní atmosféře. Jak říkal pan prezident ve své úvodní řeči: „*Jsme důkazem toho, že když člověk chce, může být inspirací a může měnit mnoho věcí k lepšímu.*“ Děkujeme za pozvání a možnost podílet se na přípravě tohoto setkání ve spolupráci s Nadací Via.

Foto: Petr Veselý z Ústecké nadace vysvětluje, jak je důležité nestát s rukama za zády!

Vážení přátelé,
sedím v kanceláři a přemýšlím, jak na pár stránkách shrnout události posledních měsíců neb se toho děje tolik zajímavého. Představte si, byli jsme například pozváni na Úřad vlády ČR a nebo na zámek do Lán na setkání s panem prezidentem a první dámou. Do toho pečujeme o naše dárce i obdarované. A možná právě oni pro mě byli v poslední době největší inspirací a potěšením. Jedno nedělní odpoledne jsme se vydali právě za nimi, abychom si s nimi povídali o tom, co je v jejich práci těší, jak jsme jim jako nadace pomohli a zda bychom měli něco dělat jinak a lépe. Osobně jsem velmi hrdá nejenom jaké skvělé lidi tady v Ústí máme, ale i na celý svůj nadační tým. Mnohdy jsou unavení a řeší telefony, emaily a papíry, ale za nimi se skrývá mnoho osobních příběhů a lidí z masa a kostí. A na to nesmíme zapomínat. Na druhou stranu, díky nim mohou být dárci 100 % spokojeni a jisti si tím, že finanční prostředky, které nám věnují, jsou využívány nanejvýše efektivně.

Velké díky vám všem a příjemné čtení
Katka Valešová, ředitelka nadace

„Hovorím si, prežili sme
komunizmus, prežijeme aj toto!“

Rozhovor s Beatou Hirt o situácii nevládek na Slovensku

Komunitná nadácia Zdravé mesto (KNZM) bola založená v roku 1994, má sídlo v Banskej Bystrici a pôsobí v regióne Banská Bystrica - Zvolen, ktorý má približne 200 tisíc obyvateľ. Posláním KNZM je zlepšovať kvalitu života v regióne prostredníctvom grantových programov, rozvoje filantropie a také realizácie vlastných projektov, ktoré prispievajú ke zlepšeniu medziľudských vzťahov a vzťahu k miestu, kde žijeme.

Beata Hirt pôsobí v KNZM od jej založenia, bola zakladajúcou členkou Asociácie komunitných nadácií Slovenska a v súčasnej dobe je jej prezidentkou.

Jaký bol hlavný impulz alebo motivácia pro založení první komunitní nadace na Slovensku? Co vás přivedlo k myšlence vytvořit tuto nadaci?

Hlavným impulzom bol neúspech. V Banskej Bystrici existovala Nadácia Zdravé mesto, ktorá sa snažila realizovať projekty v oblasti zdravého životného štýlu. V roku 1993 sa rozhodli postaviť veľké detské ihrisko na veľkom panelákovom sídlisku. Projekt stroskotal pre nezájme miestnych obyvateľov. Zhodou okolností jeden člen správnej rady bol v tom čase v USA a navštívil niekoľko komunitných nadácií. Keď sa vrátil, prišiel s

myšlienkou transformovať existujúcu nadáciu na komunitnú – zmeniť základný pohľad na fungovanie nadácie – nebudeme vymýšľať projekty pre ľudí, ale podporíme ľudí v tom, čo už majú vymyslené a chcú to realizovať.

Když se ohlédnete za více než 25 lety vedení komunitní nadace Zdravé město, co považujete za své největší úspěchy? Jaké momenty pro vás byly zlomové? Co byste dnes udělala jinak, kdybyste mohla začít znovu?

Osobne si myslím, že naša nadácia významne prispela k porozumeniu toho, aké dôležité sú miestne komunity, kde fungujú dobré vzťahy, spolupráca, svojpomoc, komunikácia – toto všetko komunisti zničili a naša komunitka pomáhala a stále pomáha obnovovať dôveru a dobré vzťahy medzi ľuďmi.

Jeden z najdôležitejších momentov bol, keď odišli významní zahraniční donori a boli sme nútení hľadať rôzne spôsoby, ako osloviť miestnych darcov a získať ich dôveru.

Neviem, či by som niečo robila inak. Našťastie, v čase, keď som začala pracovať v nadácii som bola mladá,

naivná a netušila som, do čoho idem. Učili sme sa za pochodu a isto sme narobili aj mnoho chýb.

Jakou roli hraje vaše nadace v komunitním živote Banské Bystrice? Jak se vám daří zapojit místní obyvatele a získávat jejich podporu pro vaše projekty?

To je skôr otázka pre našich partnerov a verejnosť. Myslím si, že naša komunitka je už dostatočne etablovaná dôveryhodná organizácia, hovoríme, že sme prvou šancou pre ľudí, ktorí chcú nejakú zmenu, ale nemajú skúsenosti. Aj v kritických situáciách ako boli covid alebo vojna na Ukrajine sa ukázalo, že komunitka je pre mnohých dôveryhodná organizácia, má nástroje na rýchle a efektívne riešenie naliehavých situácií – ako napr. sieť spolupracujúcich odborníkov, darcov, partnerských organizácií, a ak je treba, vieme priniesť aj expertízu a nové riešenia aj zo zahraničia.

Jak se změnilo prostředí pro neziskové organizace na Slovensku od doby, kdy jste začínala, a jak se vaše nadace přizpůsobovala těmto změnám?

Och, o tomto by som mohla písať veľmi veľa. Na začiatku 90-tych rokoch bola relatívne dobrá legislatíva pre rozvoj neziskových organizácií. Na druhej strane v tom čase ešte prakticky neexistoval súkromný sektor a dôvera verejnosti a porozumenie pre dôležitosť rozvoja občianskej spoločnosti bolo tiež veľmi nízke. V tom čase sme sa snažili organizovať viac vlastných projektov a podujatí pre verejnosť, aby sme vytvárali priestor pre stretnutia ľudí a vysvetľovanie ako funguje nadácia. No a potom prišiel Mečiar a jeho autokratické spravovanie štátu a my sme museli bojovať o prežitie. V tom čase bol aj schválený nový zákon o nadáciách, ktorý veľmi skomplikoval zakladanie nových nadácií a skomplikoval život už existujúcim. Dôležitým medzníkom bolo zavedenie asignácie 2 % z dane pre neziskovky. Ja osobne si myslím, že tento krok spomalil rozvoj filantropie. Ľudia nerozumejú, že 2 %, ktoré nám venujú z dane nie je ich dar, ale vlastne je to dar od štátu.

Jaké jsou podle vás největší výzvy, kterým dnes čelí neziskový sektor na Slovensku, a jaké příležitosti nebo hrozby vidíte pro jeho další rozvoj?

Momentálne neziskový sektor bojuje o svoju nezávislosť, o prežitie. Súčasná vláda považuje slobodných aktívnych občanov za nepriateľov. Zrušili štátne dotačné schémy, vyhodili množstvo expertov z mimovládneho sektora z vládnych poradných orgánov a inštitúcií, hovorí sa aj o oklieštení 2 % asignácie. Vládni predstavitelia verejne v svojich prejavoch útočia na konkrétne neziskovky a ich lídrov, šíria o nich klamstvá, snažia sa rozdeliť sektor na „užitočné“ neziskovky a potom tie protislovenské.

Teraz je pre nás veľmi dôležitá vzájomná súdržnosť a solidarita. A ostrážitosť – byť pripravení ochraňovať naše organizácie.

Hovorím si, prežili sme komunizmus prežijeme aj toto, ale škody budú veľké a následky budeme pociťovať veľmi dlho.

Jaké máte plány a sny do budoucna po odchodu z vedení nadace? Co byste poradila svému nástupci nebo nástupkyni, aby nadále úspěšně rozvíjeli odkaz, který jste vytvořila?

Môj sen je sedieť na priedomí, popíjať kávičku a čítať si – čo sa mi aj čiastočne plní, lebo už pracujem v nadácii len na polovičný úväzok. Teraz sa chcem viac venovať práci v Asociácii komunitných nadácií Slovenska, rozvoju komunitiek na Slovensku. Ja verím tomu, že čím viac ľudí pochopí, že potrebujeme silné miestne komunity a že aktívni ľudia v komunitách sú našim bohatstvom, (či už sú aktívni tým, že niečo tvoria, opravujú, organizujú alebo tým, že finančne podporujú miestne projekty), tým viac sa nám podarí znižovať napätie v ktorom teraz žijeme.

Podarilo sa nám nájsť výbornú nástupkyňu, veľmi sa tomu teším. Lebo pre nás bolo dôležité nielen to, či nový líder/líderka bude dobrý manažér, ale či zdieľa hodnoty, ktoré nadácia presadzuje - silné miestne komunity, aktívni ľudia, vzájomná pomoc a solidarita, rovnaké práva a príležitosti pre všetkých.

Děkujeme za rozhovor.

Téma: Role občanské společnosti při posilování demokracie

V červnu se v Lichtenštejnském paláci uskutečnil expertní kulatý stůl na téma Role občanské společnosti při posilování demokracie. Cílem akce, pořádané zmocněnkyní vlády pro lidská práva Klárou Šimáčkovou Laurenčíkovou, bylo diskutovat o hlavních přínosech občanského sektoru pro demokratické vládnutí a identifikovat klíčové aktivity pro jeho rozvoj.

Program zahrnoval tři hlavní bloky. První se zaměřil na úspěchy a nezastupitelnou roli nestátních neziskových organizací (NNO) ve společnosti. Druhý blok se věnoval výzvám a potřebám občanského sektoru v turbulentním světě a jeho vývoji do budoucna. Odpolední část pak nabídla diskuzní workshopy, kde účastníci navrhovali konkrétní opatření pro Akční plán na léta 2025-2027 ke Strategii spolupráce veřejné správy s nestátními neziskovými organizacemi.

Mezi panelisty se objevily významné osobnosti z řad neziskového sektoru, veřejné správy i médií, včetně hostů ze Slovenska. Akce se zúčastnilo téměř 100 zástupců občanských organizací, veřejné správy a dalších odborníků.

V prvním bloku vystoupila kromě zmocněnkyně vlády pro lidská práva také hostka ze Slovenska **Katarína Batková**, ředitelka Via Iuris, **Martina Břeňová**, výkonná členka Nadace OSF a členka Rady vlády pro nestátní neziskové organizace, **Lucie Poláková** z Komunitního osvětového společenství z.s., **David Klimeš**, novinář a výkonný

ředitel Nadačního fondu nezávislé žurnalistiky a **Jaromír Mazák**, ředitel výzkumu STEM.

V druhém bloku vedli panelovou diskuzi **Monika Ladmanová**, vedoucí Zastoupení Evropské komise v ČR, **Karel Blaha**, náměstek ministra pro legislativu, **Viktor Kundrák**, ředitel odboru lidských práv a ochrany menšin Úřadu vlády ČR, **Filip Vagač**, bývalý slovenský zmocněnec vlády pro rozvoj občanské společnosti, **Branislav Jakabovič**, konzultant a předseda správní rady Učitel naživo, **Vendula Menšíková**, koordinátorka Sítě k ochraně demokracie a **Jana Miléřová**, nastupující ředitelka Glopolis o.p.s.

V diskuzních blocích zaznělo opravdu mnoho zajímavých a podnětných myšlenek, které většinou poukazovaly na úzké propojení moderní liberální demokracie a fungující občanské společnosti. „Na společném vztahu státu a občanského sektoru v ČR je třeba i nadále pracovat, ale je vidět ochota spolupracovat na obou stranách. Občanský sektor by ale neměl spoléhat jen na partnerství se státem. Po zásadních politických změnách může snadno dojít k erozi funkčního partnerství. Občanský sektor musí vystupovat jednotně, neměl by dopustit snahy o štěpení na „přínosné“ a „nepolitické“ organizace a ty „politické“, které se snaží ovlivňovat tvorbu veřejných politik a začít vést diskuse o podobě případné krizové komunikace. Stejně tak by se neziskové organizace měly zaměřit na budování vztahů se svými dárci, podporovateli, klienty a obecně komunitou, ve které působí a více se obracet přímo na veřejnost a lépe komunikovat své přínosy pro celou společnost. Důležitou roli může hrát i soukromý sektor, který umožní občanskému sektoru zachovávat si nezávislost na (finančních zdrojích) státu.“ uvedl Pavel Mička, tajemník Rady vlády pro NNO, Úřadu vlády ČR.

V rámci odpoledních workshopů pak zazněla celá řada konkrétních nápadů, co dělat na nejbližší období. Tyto podněty budou využity při tvorbě Akčního plánu na období 2025-2027.

Děkujeme za pozvání a budeme se těšit na další spolupráci a společné hledání cest k posílení demokracie prostřednictvím aktivního občanského sektoru.

Seznamte se, jelínek vepří!

Zoologická zahrada a Ústecká komunitní nadace opět spojují své síly. Tentokrát kvůli podpoře ohrožených jelínek vepřích. Jedná se o ohrožený druh, který je zařazen do EAZA Ex-situ programu (EEP), který od letošního roku nově koordinuje právě Zoo Ústí nad Labem.

Jelínek vepří (*Hyelaphus porcinus*) je malý druh jelena s krátkými parohy, který se vyskytuje v jihovýchodní Asii. Obývá převážně tropické a subtropické lesy, kde žije v blízkosti vody. Svě druhové jméno dostal díky tomu, že se v porostu pohybuje s hlavou u země, podobně jako prasata. Jelínci byli dlouhou dobu v neexpozičním zázemí, nyní jeden samec a dvě samice obývají společný výběh s prasaty visajanskými (*Sus cebifrons*) a tapírem čabakovým (*Tapirus indicus*) pod pavilonem Asijský prales. „Do výběhu byli vypuštěni až po nutných úpravách expozičního výběhu. Naším cílem je chovnou skupinu jelínek dále rozmnožovat a podpořit tak záchranu tohoto ohroženého druhu odborným chovem ex-situ,“ vysvětluje ředitelka zoo Ilona Pšenková. Aby byla zoo ve snaze o záchranu tohoto druhu úspěšná, je nezbytné vybudovat zcela nové chovatelské zařízení. To by mělo vzniknout v horní části zoo u výběhu, který nyní obývají antilopy nilgau. „Plánujeme postavit stáj, která bude přímo navazovat na venkovní výběh a chovnou skupinu tak nebudeme

muset na zimu stěhovat. Součástí projektu je i vhodná botanizace výběhu. Budeme moc rádi, když veřejnost podpoří naši snahu o to, vytvořit skupině jelínek vepřích domov, ve kterém jim bude tak dobře jako v asijském lese a bude se tak spolupodílet na jejich ochraně,“ doplňuje Pšenková.

Spolupráce Zoologická zahrady a Ústecké komunitní nadace byla navázána v srpnu loňského roku - byl spuštěn nový koncept patronství zoo a zároveň i první sbírka, jejíž výtěžek putoval na vybudování koridoru pro tapíra. Nyní zoo i nadace opět doufají v podporu veřejnosti v rámci sbírky „Seznamte se, jelínek vepří!“ na portálu Darujme.cz. „Pro administraci darů využíváme portál Darujme.cz, který nabízí dárcům maximální pohodlí pro zaslání finančních prostředků,“ popsala ředitelka Ústecké komunitní nadace Kateřina Valešová. Cílovou částkou na vybudování chovatelského zařízení pro jelínky je 271 000 Kč. „Sbírka končí na konci září a chybí nám získat přibližně 5 000 Kč, protože díky společnosti Centropol za každou vámi darovanou korunu, přidá druhou,“ uzavírá Valešová.

Co se nám povedlo ?

Revitalizace Viničního vrchu v Krásném Březně

Neformální občanská iniciativa vedená panem Petrem Hauznerem

Když se řekne Ústečákům Krásné Březno, nic moc pozitivního si mnohdy nevybaví. Nicméně, pokud se rozhodnete prozkoumat tento kout důkladněji, budete překvapeni jeho malebnými zákoutími a Viničním vrchem, který je opředený historií. Právě na revitalizaci cesty k **pamětní desce rodiny Wolfrumů (Strom života)** na Viničním vrchu v Krásném Březně, na vytvoření odpočinkových míst a informační tabule jsme poskytli

finanční prostředky. A dílo se podařilo díky nadšení místních žáků z nedaleké Základní školy Ústí nad Labem, Neštětická 787/38, p.o. pod vedením jejich učitele Petra Hauznera.

„Jsme rádi, že si sem místní našli cestu, obyvatelé zde chodí venčit psy. Děti, které se na renovaci podílely, sem zatáhly i své rodiče, takže toto místo celkově ožilo. Radost mám i z toho, že za ty dva měsíce není daná lokalita nijak zvlášť poničená, že se zde neobjevuje mnoho odpadků, ačkoliv jsou třeba lavičky či turistické značky již popsány. Což ale dokazuje, že sem místní i mladí chodí a že když třeba přiložili ruce k dílu při jeho vzniku, že si toho tady budou vážit a získají k této konkrétní části Krásného Března silnější a pozitivnější vztah, protože je zde opravdu krásně a stojí to za to,“ neskrývá své nadšení Petr Hausner, který nás na tento výlet doprovázel a vyprávěl.

Starejme se společně o místo, kde žijeme

Spolek Habition

Centrum města Ústí nad Labem, Masarykova ulice, dvě řady paneláků a mezi nimi oblíbené vyvýšené záhony. Má to ale jedno velké „ale“. Spíše než okrasou se staly neproniknutelnou džunglí, která slouží jako odpadkový koš, WC či paraván. Spolek Habition, který má v jednom z domů své sídlo a kancelář, chce zapojit občany žijící na adrese Masarykova č.p. 20 - 26 do úklidu a úpravy prostor před domy. Tím chce přispět k rozvoji kvalitních sousedských vztahů, k aktivizaci místních k péči o místo, kde bydlí, žijí a pracují. Ač se jedná o majetek města.

„Chceme zapojit všechny místní lidi bez rozdílu. Děláme z bezdomovců "domovce" a také dobré a spolehlivé sousedy,“ s úsměvem na tváři dodává paní Francová a připojuje pozvání na další pletí.

Obnova kamenných křížků ve Skorotících

Spolek Skorotice Jinak z. s.

Sousedský spolek Skorotice Jinak z městské části Ústí nad Labem chce prostřednictvím zapojení místních obyvatel do obnovy dvou poničených kamenných křížků otevřít cestu pro navázání dobrých sousedských vztahů a aktivizaci místních k péči o své okolí.

„Chceme v místních probudit zájem o místní krajinu a přispět k sounáležitosti obyvatel v obci, povzbudit u lidí zájem o dění v lokalitě a vytvořit trvalé hodnoty, jejíž přínos bude možné docenit i za několik let. Zároveň lidi motivovat k dalším počínům v oblasti obnovy památek či tvorby nových hodnot pro místní. Neméně důležitým cílem je propojit starousedlíky s nově nastěhovanými občany, nepřímo zlepšit sousedské vztahy a pokusit se začlenit nově přistěhované.“ vysvětluje Tereza Nováková ze spolku Skorotice Jinak.

Projekt obnovy kamenných křížků je stále v realizaci – první ze dvou kamenných křížků určených k obnově se nachází v ul. Polní. Radost z blížícího se finále oprav narušila velmi nepříjemná událost, kdy jedna dáma, bezohledně zaparkovala hned vedle soklu a základového kamene a došlo tak k narušení pevného usazení. Byla tedy nutná oprava a z preventivních důvodů byly v okolí

kříže rozmístěny větší kameny. V současné době zbývá ještě přimontovat korpus Krista a veškeré další práce stihnout dokončit k datu 15.9. Ten den místní čeká velká sláva „Slavnostní požehnání skorotickým křížkům“, s ústeckým arciděkanem páterem Miroslavem Šimáčkem.

„Jsme teprve na začátku, hodně toho děláme intuitivně bez předchozích zkušeností a právě proto potřebujeme Vaši finanční podporu pro ulehčení startu. Děkujeme.“ dodává Tereza Nováková.

A my jako nadace děkujeme všem realizátorům za nadšení, odvahu a péči, kterou věnují svým projektům.

Pozvánka: Přijďte hlasovat 1. října do Hraničáře!

V květnu jsme ve spolupráci s Českou spořitelnou zahájili sérii setkání s aktivními obyvateli, abychom společně měnili svět kolem sebe. Po pěti měsících intenzivní práce vás nyní srdečně zveme na **jedinečnou událost pod názvem Hýbeme Ústím, která se uskuteční 1. října 2024 od 17:00 do 19:30 ve Veřejném sále Hraničář v Ústí nad Labem**. Tato akce, spoluorganizovaná Ústeckou komunitní nadací, představuje výjimečnou příležitost, jak se zapojit do rozvoje našeho města.

Během předchozích schůzek v prostorách Hraničáře jsme s dvěma desítkami obyvatel definovali klíčové problémy Ústí a hledali cesty k jejich řešení. Do druhého setkání se zapojili také zástupci samosprávy a následně do podskupinové tvorby i odborníci na jednotlivá témata. Mezi nimi byli například Tomáš Sýkora z Fakulty sociálně ekonomické UJEP, Tomáš Vohryzka, ředitel Městských služeb Statutárního města Ústí nad Labem, a Lukáš Pokorný, místostarosta Městského obvodu Ústí nad Labem – město. Jejich účast přinesla do diskuse cenné zkušenosti a nové pohledy na možné cesty k zlepšení.

Nyní přichází čas na prezentaci konkrétních nápadů. Přijďte se inspirovat a podpořit projekty, které mohou

příspěť ke zlepšení života v Ústí nad Labem! Program akce bude nabitý zajímavými tématy a inspirativními příběhy úspěšných hybatelů. Těšit se můžete na prezentace zaměřené na Ústeckou tradici, Společnou

platformu, Navigační systém a Offline setkávání. V rámci akce proběhne také hlasování vox populi, které vám, občanům, dává možnost rozhodnout, které dva projekty získají finanční podporu 40 000 Kč na start! Hlasování bude probíhat elektronicky, ale i osobně na místě.

V sálu bude k dispozici také Inspirotéma, kde můžete zapsat svůj nápad na vylepšení nebo inspirovat ostatní dobrými praxemi. Věříme, že každý z vás má co říct. Podělte se s námi o své názory a zkušenosti, inspirujte ostatní a staňte se součástí diskuse, která má smysl. Doprovodný program totiž obohatí odborníci jako Ondřej Horák z Kul.turisty a Lenka Slavíková z Fakulty sociálně ekonomické UJEP. Akci budou moderovat Andrea Studihradová z České spořitelny a Míša Valášková z Ústecké komunitní nadace.

Nenechte si ujít tuto příležitost! Hýbejte s Ústím s námi a pomozte tvořit město, ve kterém chcete žít.

Těšíme se na vás!